

مسافران آسمانی

محمد کرام‌الدینی

مهاجرت پرندگان یکی از پدیده‌های شگفت‌هستی است. برخی پرندگان هرگز مهاجرت نمی‌کنند، اما بسیاری از آنها مهاجرت دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و تالاب‌های سرزمین ما نیز همه ساله پذیرای تعداد زیادی پرنده مهاجرت‌کننده هستند. حدود هفتاد درصد از پرندگانی که تاکنون در ایران شناسایی شده‌اند، مهاجرت‌کننده یا زمستان‌ها را در ایران می‌گذرانند یا تابستان‌ها را.

دل بریدن

بایتخت فنلاند می‌شوند.

مسافران زمستانی

بیشتر پرندگان مهاجر زمستان‌گذران در سبیری زاداوری می‌کنند، از مسیر سبیری - خزر به کشورمان وارد می‌شوند و بیشتر آنها زمستان را در تالاب‌های ایران می‌گذرانند، اما بعضی از ایران راهی عراق یا مناطق دیگر خاورمیانه می‌شوند.

مسافر تنها

معروف‌ترین پرنده مهاجر ایران درنای سبیری است که زمستان‌ها به تنهایی به تالاب‌های فریدونکنار می‌آید و زمستان را تنهایی در آنجا می‌گذراند.

ردیابی

برای ردیابی مهاجرت پرندگان از روش‌های مشاهده مستقیم با چشم، شکار، ضبط صدا، رادار، تله‌متری (نصب فرستنده‌های کوچک روی بدن پرنده‌ها) یا حلقه‌گذاری (ثبت اطلاعات پرنده روی حلقه‌ای که دور پا بسته می‌شود) استفاده می‌کنند.

مسافرت طولانی

غاز پیشانی سفید کوچک بیش از پنج هزار کیلومتر را می‌پیماید تا از شمال سبیری خود را به تالاب‌های ایران برساند.

مهاجرت در اصل مستلزم دل بریدن از دوستان، آشنایان و آشیانه است. آیا تاکنون فکر کرده‌اید که پرندگان مهاجر چگونه ناگهان از آشیانه و زیستگاه خود دل می‌برند و مهاجرت را ترجیح می‌دهند؟

ایرانی یا هندی یا آفریقایی؟

سال ۱۳۵۰ معلوم شد فلامینگوهای که در ایران حلقه‌گذاری شده بودند در منطقه وسیعی از لیبی تا خلیج بنگال در شرق هند پراکنده شده‌اند.

حاجی حاجی مکه

لک‌لک سفید را حاجی لک‌لک هم می‌نامند. لک‌لک‌ها برای زاداوری به نزدیکی آفریقا یا عربستان مهاجرت می‌کنند. عقیده بر این است که چون آشیانه‌های آنها در مکه مکرمه هم مشاهده می‌شود، کسانی که به زیارت خانه خدا به آنجا سفر می‌کرده‌اند، با مشاهده آشیانه‌های لک‌لک‌ها در مکه آنها را حاجی می‌نامیدند.

تقویم یا پرنده؟

در اروپا برخی پرندگان به «پرندگان تقویم» معروف‌اند؛ برای مثال آبجلیک‌های دودی که زمستان را در آفریقا می‌گذرانند، هر سال درست روز چهارده اردیبهشت، وارد هلستینکی

از بلندی تا دره

بعضی از سهره‌های پیشانی‌سرخ که در بلندی‌های البرز زادآوری می‌کنند، در پاییز به دره‌ها و زمین‌های کم‌ارتفاع کنار دریای خزر مهاجرت می‌کنند.

مسافران ناشی

بعضی از حواصیل‌های نابالغ بلافاصله پس از فصل زادآوری و پیش از فرارسیدن فصل مهاجرت واقعی به مناطق دیگر مهاجرت می‌کنند و

زیستگاه‌شان کم شود، ناچار به مناطق دیگر مهاجرت می‌کنند.

مسافران هواشناس

سسک‌ها پیش از تغییر وضعیت جوی و غذایی به سوی جنوب مهاجرت می‌کنند، در حالی که اردک‌ها فقط وقتی مهاجرت می‌کنند که برف و یخبندان آنها را به این کار وادار کند.

سفر از گرسنگی

بال‌لاکی و سهره‌نوک‌قیچی معمولاً مهاجرت نمی‌کنند، ولی اگر غذا در